

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТИВ За кордоном

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0907 — 4-0237 — Тел. У. Н. Консу: ВЕрген 4-1016

THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

ПОГОНЯ ЗА САБОТАЖНИКОМ, ЗАПІДОЗРЕНИМ В ЗАМАХУ НА ЮНІО

Дітройт, 27 грудня. — Поліція стеїту Мішиген почала погоню у всіх стеїтах за Полом Ф. Касей, якого підозірають в динамітовім замаху на юніо автомобільних робітників і в замаху на життя предсідника юніо, Волтера Рутера в минулому році. Касей, експерт в вибухових матеріалах, уроджений перед 55 роками, був капітаном угорської флотії пішов на службу до комуністів, у Москві перейшов школу саботажу, приїхав до Америки, чванився зв'язками з Федеральним Бюром Інвестицій, перед 20 роками пробував розбити керівний балон американської маринарки Акрон, однак не був ув'язнений на підставі якогось технічного недогляду. Бюро Інвестицій твердить, що він укрався на території між Шінагоном і Нью Йорком. Всіх признаки вказують, що він є даліше на службі комуністів. Його характеризують як фанатика, який рішений сповнити всякий злочин.

У віторок минулого тижня поліція знайшла 39 паличок динаміту в пуделку, підложеним в будинку Юнайтед Отомобил Воркерс. Динаміт був получений з електрикою, однак не вибух внаслідок недоброго получення. Юніа, поліція і стеїтова влада назначили \$225,000 нагороди за відкриття злочинця.

ПРЕЗИДЕНТ ПОВЕРТАЄТЬСЯ ЗІ СВЯТ

Вашингтон. — Важливі державні справи ждуть на прибуття президента Трумана з святкових вакацій, які він перебував в Індепенденс, у стеїті Мішурі. На підставі складених планів Труман мав вернутися до столиці в середу пополуноді. У віторок він мав у себе багато відвідувачів, не зважаючи на те, що він робив останні приготування до промови про Стан Нації, яку він виступить при відкритті конгресу. Перед виїздом президент полагодив деякі урядові справи у хвилі „Білім Домі“ в готелі Мюлбак, в сусідній місті Канзас Сіті, у стеїті Канзас.

ЦЮ ЙОРК НАДІЄТЬСЯ ЗБІЛЬШЕННЯ ВОДНОЇ РЕЗЕРВИ

Доші, які падали в стеїті Нью Йорк у середу, збільшили водні резерви міста Нью Йорк на ять днів. Населення уже привикає до водної ошадності й тому є надія, що не буде докідко пайкування води підчас зими.

СВІДЧАТЬ, ЩО ПІДСЛУХОВАЛИ РОЗМОВИ ПАННИ КОПЛОУ З ГУБЧЕВОМ

Нью Йорк. — На передпроцесів переслухання проти Джу-дита Коплоу, обвинуваченої разом з совєтським інженером Губичевом в шпигунстві проти Злучених Держав, переслухано 19 агентів Федерального Бюра Інвестицій. Кожний з них посвідчив коротко, яка була його ролія в підслухуванні і що він насправді почув. Між свідками було двох людей, вроджених в Росії, які знають російську мову. Інтересне було почути, що оба агенти, які разом підслухували розмов упродовж п'яти тижнів, не знали, що вони виконують одно й те саме завдання. Після них ждуть на свою чергу ще 61 свідків.

ПОСИЛКА ЗБРОЇ ДО ЄВРОПИ ВІДКЛАДЕНА НА МІСЯЦЬ

Вашингтон, 27 грудня. — Експорт зброї до Західної Європи на підставі порозуміння держав з Північно-Атлантийського Пакту відкладено на один місяць. Замість вислати воєнне устаткування від 1 січня, висилка почнеться з дня 1 лютого.

Як причину такої зміни подають нові труднощі, які видигнула Великобританія в справі першества посилок, призначених для економічної відбудови. Британія теж не годиться на точку в контракті, в якій сказано, що Британія має наперед прозрозуміти з Американою, коли хоче відступити частину зброї якійсь країні, що не належить до Атлантийського Пакту.

КИТАЙСЬКІ КОМУНІСТИ ПРИЗНАЮТЬ, ЩО ВОНИ ПЕРЕТРИМУЮТЬ АМЕРИКАНСЬКИХ ЛЕТУНІВ

Вашингтон. — Департамент стеїту дістав повідомлення від китайських комуністів, що вони перетримують в себе двох американських летунів, які пропали перед 14 місяцями. Це є головний конструкційний електротехнік флотії Велієм С. Смит з Лонг Біч, у Каліфорнії і мастер сержант Елмер Бендер, маринар, з Синсинаті. Вони щезли підчас полету з Сінгап 19 жовтня 1948 р. За вістями з комуністичних джерел оба летуни є в добром здоров'ї.

АМЕРИКА ГОТОВИТЬСЯ ПРИЗНАТИ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ІНДОНЕЗІЇ

Вашингтон. — Уряд Злучених Держав рішився дати повне правне визнання („де юре“) Республіці Злучених Держав Індонезії. Формальности, потрібні для проголошення незалежности будуть викінчені впродовж найближчої доби. Припизнення признання треба приписати проволочи в назначенні амбасадора до нової республіки. На знак прихильности до нового режиму „Голос Америки“ почав щоденні передачі в індонезійській мові.

ПІДПИСАНО ЧЕСЬКО-ШВАЙЦАРСЬКИЙ ДОГОВІР

Женева, 28 грудня. — Вчорут підписано швайцарсько-чехословацький договір, яким полагоджено швайцарські претенсії до націоналізованої тепер в Чехословаччині швайцарської власности. Рівночасно підписано другий договір, яким нормується торговельні стосунки між обома країнами на найближчих п'ять років.

ЮГОСЛАВІЯ ДІСТАНЕ \$25,000,000 ПОЗИЧКИ

Београд, 28 грудня. Югославський заступник прем'єра і міністер закордонних справ, Едвард Кардель, запівав вчора в парламенті, що Банк Відбудови і Розвитку (Світовий Банк) погодився в принципі уділити югославському урядові позичку в сумі 25,000,000 доларів. Він заявив, що „Міжнародний Банк принципово погодився признати Югославію позичку в сумі 25 мільйонів доларів на головне устаткування і уряд Югославії сподіється, що ця сума вже в короткі буде поставлена йому до розпорядження“. Цю заяву проголошено лише кілька днів після повідомлення про югославсько-британський торговельний договір. Міністер Кардель при цій нагоді гостро осуджував совєтську

НОВИЙ ПЛАН ДЛЯ БОЖОГО ГРОБУ

Брусалим, 28 грудня. — Чин Францішканів приготувив новий план для перебудови Божого Гробу, в якому передбачується окремі церкви для всіх християнських віровизнань: католиків, православних, лютеранів і англіканців. Ватикан мав би прихильно поставитись до його плану, що його вважається „революційним“ в історії Католицької Церкви. Діло в тому, що прийняття цього плану було б рівнозначне з признанням права до Божого Гробу православним і протестантам. План, що мав би бути офіційно проголошений в найближчих днях, передбачує індивідуальну і пропорційну репрезентацію для кожного християнського віровизнання, асім признає право доступу до Святого Гробу, але ніхто не повинен там відправляти службу.

ПОВЕРХ 2,000 ОСІБ НА КОНЦЕРТІ БАНДУРИСТІВ В НЬОАРКУ

ВЖЕ МАЙЖЕ ВИПРОДАНІ БІЛЕТИ ВСТУПУ НА КОНЦЕРТ В КАРНЕГІ ГОЛЛ В НЬО ЙОРКУ

Капеля Бандуристів ім. Шевченка, під мистецтвом проводом Григорія Китаєго, після величезного концертного успіху в цілому ряді інших міст, виступила у віторок, 27-го грудня, вже в районі ньюйорської метрополії, даючи концерт в Ньюарку. Поверх 2,000 публіки, що у великій частині заповнили репрезентативну залю місцевого Моск Театру, з найбільшим ентузіазмом приймали кожний виступ Капелі, що вже завтра, в п'ятницю 30-го грудня, виступить в Карнегі Голл в Нью Йорку. Як довідуються, білети вступу на концерт в Нью Йорку вже майже випродані в передпродажі. Цей виступ Капелі в Карнегі Голл матиме велике значення для її дальших мистецтвських успіхів, як зважити на рішальний голос ньюйорської критики в американському мистецтвому світі.

ПРЕЗИДЕНТ ДОМІНІКАНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ДІСТАВ ПРАВО ВИПОВІДЖЕННЯ ВІЙНИ

Трухільйо Сіті, в республіці Коста Ріка. — Президент Трухільйо дістав повноважність від легіслативи вивести війну проти Куби й Гватемалі, на випадок потреби. Коста Ріка обвинувачує обі сусідні країни в змові загартати її територію. Ця республіка лежить на острові Гіспаньола. Друга його половина належить до республіки Гаїті. Куба й Гватемала обвинувачені в допомозі для Гаїті.

В ЛОНДОНІ СТВОРЕНО ПОЛЬСЬКУ ПОЛІТИЧНУ РАДУ

Лондон, 28 грудня. — Перед тижнем тут створено Польську Політичну Радку, що є продовженням т. зв. Ради Народної Єдності, що керувала польською визвольною боротьбою під час війни. До Політичної Ради, конституційне засідання якої відбулося в дні 20 грудня, увійшли представники всіх польських політичних партій. До президії Ради вибрані: Томаш Арцішевський (ППС) — голова, Казімерж Вагінський (П.С.Л.), Зигмунт Березовський (Стр. Народоу) і Тимон Терлецький (Н.Д.) — заст. голови, Антоні Даргас — секретар і Вацлав Загурекі — його заступник.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ІНДОНЕЗІЇ СУВЕРЕННОЮ НАЦІЄЮ

КОРОЛЕВА ЮЛІАНА ДОВЕРШИЛА ПЕРЕДАЧІ СУВЕРЕННОСТІ, ЗАКІНЧУЮЧИ 347-ЛІТНЄ ВОЛОДІННЯ ГОЛАНДІЙ В ІНДОНЕЗІЇ

Амстердам, Голандія, 28 грудня. — Юліана, королева Голандії, закінчила вчора 347-літнє володіння Голандії в Індонезії, передаючи формально суверенність тої країни в руки представників її народу та заклікала оба народи до дальшої співпраці. Коротка церемонія передачі суверенности відбулася в королівському палаці та з участю представників обох країн. Індонезьку делегацію очолював прем'єр новостворених Злучених Держав Індонезії, д-р Могоммед Гатта, визначний керівник індонезького визвольного руху. Він прийняв з рук королеви Юліани формальну передачу суверенности в імені народу своєї країни та зі свого боку висловив надію, що створений індонезько-голандський союз двох рівноправних партнерів з королевою Юліаною на чолі вийде на добро обох народів. Акт передачі суверенности підписала королева, а представники урядів обох країн підписали окремий протокол. Після довершеної акту передачі оркестра відіграла національну гімни обох країн; учасників імпрези раніше поінформовано, щоб вони не співали гімнів, хоча мелодія підхопили деякі з публіки перед палацом.

В склад Злучених Держав Індонезії, що разом нараховують 77,000,000 населення, входять Індонезька Республіка на острові Суматра та 15 країн і автономних областей. Столицею федеральної республіки вбрано місто Батавію, переіменовуючи його на Якарта, що в індонезійській мові означає „важливе місто“. Дипломатичне визнання нової республіки вже заповнили або заповнили: Злучені Держави Америки, Великобританія, Франція, Канада, Австралія, Філіппини, Південна Африка, Індія, Куба, Бурма, Пакистан та інші країни. Генеральний секретар Об'єднаних Націй, Трігве Лі, вислав з нагоди цієї історичної події гратуляції народам Голандії та Індонезії. Становище Совєтського Союзу до цього акту проголошення суверенности Індонезії є негативне.

ПОЛЯКИ ЗНОВУ ВІДКИНУЛИ ДОМАГАННЯ ФРАНЦУЗІВ

Варшава, 28 грудня. — Комуністичний уряд Польщі сьогодні знову відкинув чергове домагання уряду Франції в справі негайного звільнення чотирьох французьких громадян, засуджених минулого тижня у Вроцлаві на кару тюрми від 11 до 14 років, під закидом шпигунства і саботажів. В тому самому суді засуджено одного поляка на 22 роки ув'язнення й одного німця на 6 років.

КОНФЕРЕНЦІЯ МІНІСТРІВ КАМОНВЕТУ НА ЦЕЙЛОНІ

Лондон, 28 грудня. — Де'ятого січня в місті Коломбо на Цейлоні відбудеться чергова важлива конференція міністрів закордонних справ та економічних експертів країн британського каммонвелту. Британський міністер закордонних справ, Ернест Бевин, вчора вїхав з Лондону, щоб взяти участь в тих нарадах.

НОВА НІМЕЦЬКА ПОТУГА ВИЛЮНОСТЬЯ З „ХОЛОДНОЇ ВІЙНИ“

Париж, 28 грудня. — Політичні спостерігачі стверджують, що з „холодної війни“ між Сходом і Заходом поступово вилюноється нова німецька потуга, що в скорому часі могла б знову посягати по владу в Європі, якщо загальні обставини не зміняться. Відродження цієї потуги йде пропорційно в усіх напрямках, хоча і в інших, часто приналежних цілях. В конкуренції до Заходу, Совєти почали відроджувати давній прусський милітаризм, приголубивши в тій цілі навіть вчорашніх нацистів, тоді як західні альянти прикладають окрему вагу відбудові німецької економіки. В обставинах це могло б створити передумови, коли традиційний німецький милітарний імперіалізм міг би знову прийти до голосу, що у великій мірі виправдує мобілювання Франції.

РУХ ЗА ОБ'ЄДНАННЯ БАВАРІЇ З АВСТРІЄЮ

Франкфурт, 28 грудня. — В офіційних британських і американських окупаційних колах стверджується в Баварії і Австрії наявність руху за об'єднанням цих двох країн. Рух, що проявляється більше в Баварії ніж в Австрії, є реакцією на страх перед Совєтами.

НАЦИСТИЧНІ РОЗКИДКИ В НІМЕЧЧИНІ

Гоф, Баварія, 28 грудня. — В цілому ряді більших міст Західної Німеччини появились підпольні нацистичні летючки. Альянтські власті стверджують, що їх поширює підпольна нацистична організація, керована „досвідченими колишніми офіцерами нацистичної контррозвідки“.

ЗАПОВІДАЮТЬ НОВОРІЧНІ ПРИЙНЯТТЯ В НІМЕЧЧИНІ

Берлін, 28 грудня. — З поінформованих джерел заявляють, що американський високий комісар в Німеччині, Джан Дж. МекКлой, влаштує новорічне прийняття, на яке запросив совєтського головнокомандуючого в Німеччині, ген. Василя Чуйкова, та інших провідних союзницьких представників. На прийняття будуть запрошені теж члени уряду західно-німецької федеративної республіки.

НОВА „МИРНА“ КАМПАНІЯ ІТАЛІЙСЬКИХ БОЛЬШЕВИКІВ

Рим, 28 грудня. — Італійські комуністи запівали нову кампанію „в обороні миру“, якому — по їх думці — загрожують Злучені Держави і Британія. В тій цілі створено окремий комітет „друзів миру“, що має влаштовувати демонстрації та охопити своєю акцією „кожну область, кожний повіт, кожне місто, кожну місцевість, кожну родину і кожного італійця“.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодинокі числа три центи.

Subscription Rates: Three cents a copy.

One year \$7.00 Six months \$3.75 Three months \$2.00

Foreign and Jersey City Rates: One year \$10.00 Six months \$5.25 Three months \$2.75

Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement): One year \$2.50 Six months \$1.50

Кожна зміна зареєстрована 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Address: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НА ПРАВИЛЬНІЙ ДОРОЗІ

Цьогорічне Різдво в Америці дало притоку до дуже цікавих роздумів і підсумків, яких давніше не було, а як і бувало, то не були вони такі виразні й так сміло висказували в пресі, як тепер.

В першу чергу ствердили, що ще ніколи не розходились книжки релігійного змісту в такій великій кількості, як цього року перед самим Різдвам. Видно, що було багато людей, що забажали такі книжки мати в себе в хаті та їх читати, чи обдаровувати ними інших. Це останнє вказує, що було багато людей, для яких того роду різдвяний дарунок був атракцією, радісною несподіванкою, бо ж інакше таких дарунків не роздавали б. На цю обставину звертали увагу вже від кількох тижнів, як тільки почався різдвяний сезон, а видавці книжок зачали розголошувати теж і свої "різдвяні дарунки".

Крім того завважено теж великий зворот до серйозної лектури, але це вже було помітне й минулими роками.

Та найважливіше й найцікавіше, що давнішими роками дуже купували книжки, що розяснювали життєві проблеми і суспільне життя згідно з проповідниками матеріалістичного світогляду. Це були писання марксистів з соціалістичного чи комуністичного таборів, а головним писання лібералів, які наробили найбільше баламуту і шкоди і загнали чимало людей в комуністичний бік, бо це були люди з відомими іменами. Та цього року ті книжки не мали вже попиту, як бувало. Теж стверджувало в різних святкових статтях, що в матеріалізмі розчарувалося багато лібералів, які ним давніше одушевлялись і вони тепер прямо відвернулись від нього, побачивши, до чого він дійшов у Совстах, яке варварство створив, як позначив гідність людини і як спростачив її найглибші почуття.

Цьогорічне Різдво вже виразно розмежувало сучасне людство, так, що по одній боці опинився кремлівський тоталітаризм, побудований на матеріалізмі й безбожності, а по другому станув світ релігійний, ідеалістичний і свободний. Якраз це розмежування спричинило, що "Святий Рік", проголошений Папою у Римі в першу чергу для католицького світу, вважають теж "Політичним Роком", розривають християнського світу з матеріалістичною агресією і комуністичним безбожництвом, на які спирається кремлівський тоталітаризм, що посягає на владу в цілому світі. Тим теж вияснюється незвичайна подія, якою треба вважати обміну різдвяних привітів між президентом Злучених Держав, Гері Труманом, і головою Католицької Церкви, Папою Пієм XII. Як знаємо, в подібних випадках можна було завважити в минулому реакцію з боку визначних протестантів, та тепер цього не було. Це вказує, що цілий християнський світ починає об'єднуватися в боротьбі з безбожництвом і матеріалізмом, репрезентованим Кремлем. Тому й не диво, що італійський комуністичний провідник Тол'ятті, добачуючи, до чого доводить комуністична безбожницька пропаганда, поспішився у цьому "Святому" і "Політичному" році для контр-пропаганди проголосити, що можна бути комуністом і одночасно релігійно людиною. Та ця облуда вже не допоможе ні комуністам в Італії, ні в інших країнах, бо всюди починають відвертатися від нього та матеріалізму навіть ті, що були довгий час їх пропагаторами.

БИЗНЕСОВІ ВИГЛЯДИ

Чарлс Соіер, секретар торгівлі, оприлюднив, що Новий, тобто 1950 рік, буде під бізнесовим оглядом таким, яким була друга половина 1949 р. Він передбачує вартість продукції в наступному році на \$259,000,000,000, а прихід нації на \$222,000,000,000.

Бізнесові підприємці, організовані в Краєвий Товаристві Виробників, застановлялись на своїй конвенції (з початком грудня в Нью Йорку) над майбутністю їхньої продукції. Між 3,000 підприємцями було яких 80 відсотків таких, що затруднюють менше ніж 500 робітників. Отже, назгала, це "дрібні" бізнесмени. Однак, і вони твердять, що буде добрий бізнес.

С. Е. Гемилтон, президент Автомобиль Гір Воркс, додає, що виріб авт і фермерського устаткування буде йти далі таким темпом, як у минулому році. Його погляд оснований на нових контрактах, заключених між продуцентами сталі й сталевими робітниками, а ставле виробництво є рішальне у таких справах. Власники ін-

шого роду виробництва є той думки. Загалом підприємці настроєні оптимістично, так само й робітничі юні, як теж уряд.

Робітники глядять на "щасливий рік" з іншої точки. З одного боку їм ідеться про заповнення праці, з другого боку про піднесення життєвого стандарту. Американська Федерация Праці заповідає кампанію за підвищу плати по 10 центів на годину. Коли взяти до уваги, що тепер нема причин до підвищу ціни продуктів, то заповідь кампанії за підвищу плати приносить надію на "кращі часи".

Про "джаби" як кажуть, нема причин журитися, якщо в світі буде мир, а якщо б прийшло до війни, тоді буде ще замало робітників.

На підставі законопроектів про підвищення старечої пенсії старші віком люди теж мають надію на "щасливіший" новий рік. Самий уряд вийшов з домаганнями про підвищення федеральної старечої пенсії до \$100 місячно. Оце для немічних осіб велика поліха, бо здорові таки далі схочуть працювати.

Лев Ясінчук.

„МИ Й ВОНИ“

Довершується. Пройшли роки жаху, терпіння, невпевності. З сотень тисяч бездомних, обездолених, безправних, майже безособових громадян кровно стікаючої української землі, яких імям було "число", або дві латинські букви D. P., станули вже десятки тисяч на твердій, вольній землі. На цій землі вони ще й сьогодні для деякого "скитальця", а то й "китайця", для других вони — "нові американці", приїдеши громадяни вільної, процвітаючої, чоловічолюбної держави. Вони вже й не гості тут, бо шораз більше їх включається в будівництво дальшої величї й добробуту та оборони цієї нової землі. Завдяки розумові та передбачливості одиниць перейнятих журбою про будучність України та завдяки енергії й запалливості тих, що за ціну власного удержання перейняли на себе обов'язок піклування й помочі, ми найшлися в Злучених Державах Америки; одні прийшли тут раніше, другі пізніше. Одні зміла улаштуватися дошлініше, краще, другі слабше. Нашими духовими змаганнями ми поволі зрівнюємо себе з тими, що клали перші підвалини для українства в Америці. Назовні ми ще відрізняємося одіжно

відмінного краю й форми, але вона швидко зникне й уподібниться.

Та не в зовнішньому вигляді суть справи. Головне те, щоб ми не тільки зрівнялись, але й щоб ми уподібнились одні до других духово й то неодносторонньо; щоб би стали одним тілом, як змішана рідина. А коли в нас зродиться таке бачення, коли стану брат побіра й сестра побіра сестри, то це до чогось зобов'язує — одних і других. Давніші, що в цю землю вже вкорінились, повинні відновлюватися духом і запальчивістю нових, щоб увірі про доцільність їхніх дотеперішніх змагань могли довше й видатніше працювати для України. Нові, що майже поголовно мало знали цю нову землю з її добрими звичками, мусять уподібнюватися наслідуючим і поглиблюючим добрих діл давніх своїх попередників, бо ті діла виявляли себе в багатьох напрямках благословенними в наслідках. А всі ми разом маємо — коли ж цього буде треба — добути з себе стільки волі, щоб себ взаємно пізнати, зрозуміти у всіх подробицях і шанувати. І саме цю останню вимогу, яка буде рішальною для вислідів нашого побуту на тій землі, мусимо з розумом постави-

ти в углі нашого внутрішнього взаємовідношення. Не засліплення одних на свої дотеперішні осяги, чи других — на свою ніби — вищість; не поприкання одних, чому незроблене це, або других — чому не роблять того; не очорнююче осуджування одних за їх примітивізм, а других — за їхню "задеркуватість", чи немісну гордість може об'єднати нас усіх синів українського походження; тільки усвідомлення підсумків дотеперішніх осягів на цій землі у праці для України, визначення того, що ще треба зробити для тієї мети, щоб створити якнайкращі умовини для будучого вирішення питання України — мусить нас пов'язати в одну родину, щоб тягнув в один гуж. Це завдання й мета нас усіх, у першу чергу в Америці живучих.

Нехай собі говорять не знати як золотисто, то важко повірити, що об'єднання можна досягнути — відокремленням, пізнанням — стороненням одних від одних, чи поіпану — взаємним відчуженням. Нехай собі й торочать, що нам треба тут, на цій землі, перещиплювати всі краєві зразки, з партійністю включно. Дотеперішні висліди праці від того не зростають. Вони ростуть там, де не видивається ані явних, ані утаєних різниць, де природно твориться одна тісна спільнота. Тільки у взаємному приставанні можна побачити й пізнати себе та чогось навчитися. А вчитися є чого! Вміти напам'ять і релігійувати копію фраз про Україну, все ще не дасть того, що звичайне діло.

Наші попередники — піоніри української справи в Америці довгий час не могли зігратися. Їх первісна, громадська невідготованість часто розділювала їх. Під впливом повної свободи, наслідком взаємного незрозуміння вони витрачували багато енергії й грошей на те, щоб закріпити й узагальнити свої відмінні погляди й переконання. Але сьогодні, хоча вони становлять відмежовані від себе гуртки в окремих справах, все таки вони об'єднані однією спільною ідеєю державності, а не тільки вузької батьківщини. Вони давали й дають сьогодні хоч у шораз помешеному об'ємі, вислів своєму наставленню до будучої України — своєю працею, творенням українських зразків, впертою обороною України й матеріальною підтримкою української справи.

Але ми чванімося — може й не без причини — що ми оминили, перескочили хаос, що розбивав колись єдність американських українців, що процеси, які проходили на наших землях, очистили нас,

(Докінчення на стор. 3-й)

Улас Самчук.

Чотири роки МУРУ.

(До справи організації діячів літератури).

У перших днях грудня 1945 з того, коли ми там чи там по-року в німецькому місті Аша-фенбурзі заіснувало об'єднання діячів української літератури на чужині Мистецький Український Рух. Протягом трьох років відбувались зїзди, відбувались творчі конференції; прочитано, обговорено і опубліковано багато рефератів, статей; видано понад сотню різних видань друком. Об'єднано для творчої праці понад півсотні старших і молодших працівників нашої літератури і тим нагороджено бодай частинно розгромаженого організованого літературного життя на наших рідних землях.

І ми ані трохи не помилились, коли висловили думку, що майбутній дослідник нашого історично-культурного процесу цих винятково страшних років, знайде і оцінить проведену нами роботу. Ми є більш ніж переконані, що це було виконанням нами нашого обов'язку перед батьківщиною, що переживає "время люте".

У серпні 1948 року в Штутгарті відбувається наш останній загальний зїзд і після того наша робота занепадає. На перешкоді того були відомі наші переселенці турботи і все що з тим зв'язане. Робота втрачає, наше членство розпадається по всіх континентах світу, одні трапляють нерви, інші виходять з колії.

Але ось загальний рух дещо повільніється і для нас відкриваються нові обрії нашого поля роботи. Континент обох Америк в основному стає місцем осідку великої кількості наших членів. Надходить час, коли наше об'єднання мусило б відбутися черговий загальний зїзд. Але цього ми тепер ще не можемо провести. Однак це не значить, що ми не потрапимо жити організовано.

Саме тепер наше правління розіслало до преси обіжники зі закликом поновного об'єднання наших розпорошених одиниць. Той обіжник мав би замінити їм покищо звичайні організаційні процедури. При тому хочемо сказати, що ми довідалися з преси, що там то там, в Нью Йорку чи Дітройті виникають нові малі організації діячів нашої літератури. Все то було б дуже добре, але при тому хочемо нагадати собі одну просту істину, що кожна справа, особливо така, як наша — тобто справа організації, буває лише тоді дійсною справою і дійсною організацією, коли вона буде дійсно організувати наші діючі сили, а не їх розпорошувати. Бо що

з того, коли ми там чи там по-року в німецькому місті Аша-фенбурзі заіснувало об'єднання діячів української літератури на чужині Мистецький Український Рух. Протягом трьох років відбувались зїзди, відбувались творчі конференції; прочитано, обговорено і опубліковано багато рефератів, статей; видано понад сотню різних видань друком. Об'єднано для творчої праці понад півсотні старших і молодших працівників нашої літератури і тим нагороджено бодай частинно розгромаженого організованого літературного життя на наших рідних землях.

Тому обіжники розіслані нашим правлінням закликає своїх членів і взагалі всіх наших колег, не поривати організаційного зв'язку з нашим об'єднанням, а навпаки відновити і скріпити його на нових місцях і в нових умовах. Не сміємо занехати нашої роботи, в цілому. Мусимо всі, як є, вступити в ряди членів об'єднання, мусимо на місцях творити його філії, відгалуження, представництва. При тому ми можемо бути в Австралії, в Аргентині, Нью Йорку чи Вінніпегу, але ми повинні зіставитися одним МУРОМ. Дарма, що нас ділять простори глобального розміру, а це краще саме тому! Бо коли б ми були у своєму Києві, чи своєму Львові, нам то ледви чи було б кончею.

Можливо декому чинимсь не подобається наше об'єднання. Але при тому треба добре собі здати справу, чи ми тоді потрапимо створити щось нове, краще і досконаліше. Може комусь не імпульс його провід? Але ж статут наш говорить ясно, що кожний провід можемо собі змінити по власному вдоволюванню на кождих загальних зборах. І чи є це кому таємницею, що у нас не було і нема засади боротьби за портфелі, а скорше навпаки. Бо ж кожний, що зобов'язується стояти у провіді цього невідданого діла, крім прикостей та праці, нічого з того іншого не має і мати не може. Ми тим людям не платили і не платимо, ані гроши, ані якою будь іншою нагородою. Все то робиться лише з почуття обов'язку і це не є нікому таємницею.

Тим більше, що всі ми скільки нас є, а нас так багато, можемо дуже легко вміститися у рамках цього об'єднання. Можемо мати різні мистецькі чи навіть політичні смаки, можемо творити групи, але такі все то може опинитися під одним організаційним дахом і прекрасно себе при тому почувати, що у нас уже здавна практикувалося. І люди, що нехтують якраз ці можливості з причин особисто-суб'єктивної натури, діють на нашу думку, і не практично, і не розумно.

(Докінчення на стор. 4-й)

Uncle Sam Says

Many of my nephews and nieces find that the contents of their pay envelopes usually come away with superlative speed—their money is just propelled. If that's happening to you — STOP IT! AUTOMATICALLY. Sign up today for U. S. Savings Bonds where you work, or, if self-employed, for the Bond-a-Month Plan at your bank.

U. S. Treasury Department

ЧЕТВЕРТИЙ КОНГРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

18) ПРОФ. МИХАЙЛО ВЕТУХІВ: СУЧАСНИЙ СТАН УКРАЇНИ ПІД СОВЕТАМИ

(Продовження)

Советська влада нищила все краще, творче, активніше, але дух українського народу — могутнього і молодого — не може бути знищеним, або навіть пригнаним. Він тільки загнаний в глибоке підпілля.

Український дух живе далі, бо живе коріння народу. Якби не пробували оббивати листя з дерева, збивати соковиті ягоди, чи навіть ламати гілки, — коли коріння здорове, то дерева не можна знищити, за короткий час воно відновить пишність своєї корони.

За час моєї діяльності професором різних інститутів через мої руки пройшло більше 3,000 молодих українських студентів. Я рішуче тверджу, що український дух був цілий серед молоді, хоч назовні вони часом були виховані грубими і самозакоханими. Більшість тих студентів знаходила спільну мову з нами, українськими професорами, а не з комуністами чи чорносотенцями.

З українським селянством советська влада розправлялась довго і жорстоко. Вирішено було знищити селянство як класу і перетворити його на масу рабів, що майже безплатно працювали в колхозах і совхозах. В той час, як колективізація пройшла спокійно в Росії, вона викликала бурю на Україні.

Але українське — власник землі був і є індивідуалістом. Він не хотів без бою віддати свій клатик землі. Знову з'явився каральний загон НКВД, а український селянин все опирався колективізації. Тоді московські володарі організували штучний голод 1933 року, коли весь хліб, вирощений селяна-

ми на своїй землі; був у них відібраний і кілька мільйонів здорових селян — дорослих і дітей — умерло від голоду. А урожай був добрий того року! Проте, людей судили і садили в тюрми, коли вони підбирали в полі колоски, що лишилися після жнив... Скільки людей загинуло в концтаборах за колоски!

Большевики обдурювали весь світ, кажучи, що все добре на Україні, в той час, як були цілі села, де не лишилося живої душі. Натомість тяглися селяни в міста, де за гроші можна було купити хліба, а за золото в так званих "Торгсинах" можна було купити якої вгоді їжі — тільки, звичайно, золота ні в кого не було і розкішні товари торгсінів лише драгували людей. Продавали рушники, сорочки і по дорогій ціні купували хліб. Страшна то була картина. Опухлі жовті люди... Кожний день, як я йшов на працю, я бачив на вулицях Харкова трупи померлих з голоду.

У місті люди теж не доїдали. Добре жили може з 1% "відповідальних правителів"...

Пам'ятаю й такий випадок. Сліпий газетяр, повз кіоск якого я кождий раз проходив, вигукую: "Правда! Правда! Купуйте газету "Правду"! Капіталістичні акули брешуть про голод на Україні!"

Сліпий і не бачив, що труп умерлого з голоду селянина лежав коло самого його кіоска.

Страшним терором українське селянство було загнане в колхози. На Україні запанував батіг голови колхозу і директора совхозу. Цих начальників здебільшого імпортували з чужих земель. За найменший спротив селян заарештовували, вислали, розстрілювали.

Не краще було й робітництву та технічній інтелігенції. Інженерів, лікарів, агрономів обвинувачували у шкідництві, арештовували, вислали. Апогей був в 1937 році підчас так званого Єжовського терору, коли йшло масове винищення всіх верств населення. Тоді в Харкові були установи, в яких були заарештовані інженери, геть до одного.

Так боролася Україна з допомогою зброї, Хреста і науки. Боровся селянин за свою власність.

Українець боровся тому, що він є ідеологічним противником насильства, терору і безоглядної диктатури нікчемної меншості елементу, чужого духові нашого народу.

Прийшла війна 1941 року. Стероризоване українське населення думало, що гірше большевизму нічого не може бути. Український селянин і робітник, одягнені в однострій червоноармійця, не хотіли битися за Совети. Почалася масова здача в полон німцям.

Та й українські провідні чинники гадали, що та завірюха, яку створили в Європі німці, розіб'є кайдани російських імперіалістів. Всі поклали надію на те, що після війни Україна здобуде собі волю, Проте, Україна залилася кров'ю під багнетом німецького окупанта. Німецький імперіалізм був нічим не кращий від російського.

Український нарід знову взявся за зброю, створив свою Повстанську Армію, яка зародилася у волинських лісах і розпочала боротьбу одночасно і проти німецьких, і проти російських окупантів.

Українська Повстанча Армія і тепер весь час продовжує збройну боротьбу на рідних землях.

Наш нарід не переносить насильства і тут мені згадується одна стара бабуса, яка бачила, як повісили портрет Гітлера з підписом: "Гітлер — визволитель", а потім, після зміни влади, бачила портрет Сталіна з підписом: "Сталін — визволитель". Врешті та бабуса сказала: "Пошли нам, Господи, замість визволителя — поработителя".

25 років Україна здержувала своїм спротивом натиск червоно-російських орд на Захід Європи та тепер, з покоренням західно-українських земель, упали одна за одною такі європейські держави як Чехословаччина, Польща, Румунія...

Отже, Україна боролася і бореться. Вільнолюбний український нарід не підкоряється диктатурі.

Я хочу коротенько розповісти як же живуть окремі верстви населення на Україні тепер:

Соціальні умови.

Селянство знищено як класу. Селяни є невольниками совхозу або колхозу. Вони не мають ніякої власності, все належить колхозові і державі. Селяни одержують за свою працю, залежно від проробленої кількості трудових (тобто робочих днів). В совхозі платять щомісяця, а в колхозі один раз на рік. Селянин є закріплений за своїм колхозом і не має права

(Продовження на стор. 4-й)

Великі постаті української сцени

МИХАЙЛО СЕМЕНОВИЧ ЩЕПКІН

3 приволу 160-тих роковин від побудови постійного театру в Україні та 130 роковин від заснування українського свіського театру.

З початком свіського театру в Україні нерозривно зв'язана постать геніального актора, великого приятеля й друга нашого Кобзаря — Тараса Шевченка і творця театральності: Михайла Щепкіна. Свіський театр в Україні народився не на селі, де зведенням кріпачтва поширилася і своєрідний витвір тодішньої культури — кріпачський театр, хоч і мав той останній свіський характер, але в місті, де доживав віку старий шкільний театр і назрівала потреба переходу до свіського театру.

Перший постійний театр в Україні побудовано в Харкові 1789 р. 1803 р. були вже постійні театри в Києві та Одесі, згодом теж у Полтаві, а в двадцятих роках мали вже постійні театри й такі міста, як Чернігів і Бердичів. Київський театр мав імпульс на той час залу, в якій приміщувалося 470 осіб. В перші роки не було там постійної трупи. У 1812 р. повстав новий театр у Харкові при енергійній участі Григорія Квітки. Основ'янка. В тому ж часі заведено постійний театр у Полтаві, де Щепкін зібрав першу свою трупу. В цих театрах виступали здебільша українсько-російські трупи. Їх репертуар творили українські діалоги, інтермедії та шкільна драма. Невданий почин князя Шаховського з його „Козаком стихотворцем“ викликав відрив в українських письменників і завдяки цьому український театр дістав такі п'єси, як „Наталка Полтавка“ і „Москаль-чарівник“ Котляревського, „Сватання на Гончарівці“ Квітки, „Назар Стодола“ Шевченка й інші.

Для українських театрів цих творів було замало й тому викликали вони силу наслідувань. П'єси писали не лише письменники, але й актори. Крім оригінальних мелодрам, трагедій, трагікомедій, водевілів, пантомім, балетів, тощо — виставляли теж і перекладні п'єси. Хто знає, чи котрийсь з тодішніх українських театрів не виставив, і „Гамлета“, хоч твори Шекспіра, Шіллера та Мольєра рідше потрапляли на сцену, яка воліла перекладати більше популярних письменників, як С. Кочуба. Більшість тих п'єс хотіла вплину-

ти не так на мистецьке почуття глядача, як вразити його увагу таємничістю, надлюдськістю, чарами.

Лише в Полтаві, де при кермі театру стояв Котляревський, а серед акторів був сам Щепкін, панував репертуар менше вражливий, але співочий і мелодійний. Саме геніальний Щепкін дав початок побутовому реалізмові на українській сцені, а виставою „Наталка Полтавка“ в тому ж Полтавському театрі 1819 року Іван Котляревський заклали підвалини свіського українського театру. В „Наталці Полтавці“ грав Щепкін ролю Виборного, а один з театральних критиків (проф. Крюков) так писав про ту його крецію:

„Яку велику вагу має мистецтво рухів на сцені доводить нам наш незрівняний Щепкін, коли — граючи в „Наталці“ старого козака — приспівуючи, танцює на сцені. Скільки простоти й добрості в цій танцю. Який розгульний простір видно в кожній русі та скільки шляхетності в кожній позі“.

Та найголовнішою властивістю Щепкіна, яка приєднувала йому серця глядачів, була його манера говоріння на сцені. Коли він вступав на сцену, там ніхто не говорив своїм голосом: актори викукували дивними голосами, супроводячи їх неприродними рухами й напруженим виразом обличчя. Не проходячи школи, не маючи традиції шкільної декламації, Щепкін ніколи не володів вмінням декламувати в піднесених тонах і тому міг рано спостерегти смішні сторони псевдокласичної інтерпретації ролі і міг рано від неї відкинутися.

Народився Михайло Семенович Щепкін 1788 р. в сім'ї кріпака, що належав графові Волькенштайнові. Учився в Курску і тут відвідав науки хвилини проводив у театрі, якого від найменших років дуже любив. Теж у його вчительника, Волькенштайна, був приватний т. зв. кріпачський театр. Малий Щепкін з першої молодості бачив театральні вистави, а згодом став у них брати участь чи у школі, чи в домі графа. Дебютував Щепкін 1805 р. в ролі поштаря Андрія в п'єсі „Зоя“. Професійним актором став він з 1808 коли

став грати у великих провінціальних театрах. Скоро здобув собі добру славу та призначення, став отримувати аж 350 карбованців платні коли пересічно актори заробляли 200 карбованців. Прихильник його таланту, генерал-губернатор Рєпін, викупив його за 10,000 карб. у Волькенштайна та волю отримав Щепкін разом з рідною сестрою 3 роки опісля у 1821 р. В тому ж таки році взяв на себе Щепкін організацію трупи в Київському театрі й зібрав її у Полтаві. Виступав у Полтавському та Харківському театрах, а вже у 1823 р. дебютував у Москві, перейшовши на московську державну сцену.

Тепер почалося справжнє мистецьке життя артиста Щепкіна. Він не лише знявся визначне становище, як актор, але й як освічена людина. Заприятелював він з визначними письменниками, як Пушкін, Гоголь, Лермонтов, Тургенєв, а особливо з Шевченком, з яким ще більше споріднювали його спільне походження та любов до України. Завдяки Щепкінові акторська верства зайняла належне місце в колі вчених, письменників і музик.

В перші роки доводилось Щепкінові грати в мелодрамах і водевілях, які ще тоді панували. Своїм хистом надавав Щепкін навіть менше вартим п'єсам мистецького виразу. Щойно всю свою ширину міг виявити Щепкін у Мольєрських п'єсах, які спеціально для нього перекладав Аксаков, а саме: в „Школі жінок“, в якій грав ролю Арнольда, у „Скупарі“, як Гарпагон, в головній ролі у „Дандені“ та в інших.

Знамениті, неповторні креції створив Щепкін у п'єсах українських драматургів: Квітки та Котляревського. Ці п'єси мави його своїм реальнопобутовим змістом; в них міг він проявити весь свій реалістичний акторський талант. У цих п'єсах виступав Щепкін не лише в українських театрах в Україні, куди приїжджав кожного року, але й у Москві та інших російських містах, зазнаючи великої популярності. Згодом грав Щепкін у комедіях Гоголя, відтворюючи між іншими ролю Горюхого в „Ревізорі“.

Відомий літературний критик Герцен так писав про гру Щепкіна: „Гра Щепкіна вся була пропнята теплою найвищою. Вивчення ролі не заважало жадному звукові, жадному рухові, а — навпаки — давало їй тверді підпору, твердий ґрунт. Він перший увів на сцену правду і перший був на ній нетеатральний“.

Як працював Щепкін над ролю, можна бачити з його порад, які він давав одному режисерові (Соловйову): „Пам'ятай, друже, що сцена не любить мертвоти — їй подавай живу людину та живу не лише тілом, але й головою та серцем. Вступаючи крок на сцену, залиши за її порогом усі свої особисті піклування і думки, забудь, ким ти був, а пам'ятай лише, хто ти тепер. Ніколи не вчи ролі, не прочитайши перед тим цілої п'єси. Адже в житті, коли хочуть добре пізнати когонебудь, розпитують про те, де він живе, які він має звички, розпитують, хто йому за друзів та за його знайомих. Точнісінько таке саме чини ти в нашій

справді. Ти маєш ролю. Отже, бажачи довідатись, що це за п'єса, ти повинен запитати все в п'єси; вона дасть тобі задовільну відповідь. Читаючи ролю, примушуй себе всіма засобами думати й почувати так, як думає й почуває той, кого ти відображаєш. Намагайся проковтнути ролю так, щоб вона увійшла в твоє тіло і кров. Дійдеш цього — в тебе самі народяться інтонації голосу і природні рухи. А без цього — що не роби — не допоможе. Глядачів не одуриш, вони відразу зрозуміють, що ти їх морочиш, і зовсім не почуваш того, що кажеш. Пам'ятай, що на сцені нема абсолютної мовчанки, крім випадків, коли цього вимагає сама п'єса. Коли тобі говорять, ти слухаєш, але не мовчиш. На кожне слово ти повинен відповісти своїм поглядом і кожною рисою свого обличчя, всією істотою. Ця твоє німа гра іноді висловлює все красномовніше над усі слова“.

Ті слова — такі актуальні й сьогодні, яскраво говорять, як поважно та щиро ставився цей великий актор до своєї праці. Але Щепкін працював не лише над своєю ролю: він всіма силами сприяв тому, щоб гра усіх акторів справляла єдине, суцільне враження. Він не лише почав нову добу в театрі, дав грі актора реалістичний напрям, але й висунув наперед велике значення ансамблю. Не зважаючи на свій великий досвід, він надзвичайно старанно ставився до своєї акторської діяльності: докладно вивчав ролю та ніколи не виступав на сцені без попередньої проби. Викладаючи в 1832 р. декламацію в театральній школі, він так само ретельно ставився до своїх обов'язків викладача і в основу своєї науки поклав ту саму простоту, якою визначалась його гра.

У всіх своїх ролях: Стецька, Макогоненка, Чупруна, Шельменка та інших Щепкін був у своїй грі здебільша коміко-режисером — людиною, яка любить вести довгі роздуми, вичислюючи повчальний характер. Сучасна Щепкінові критика відзначає його спеціально, прирівнюючи його наприклад до другого визначного українського актора, який виконував ті ж ролі, що Щепкін, до Карпа Солєнка. Так Щепкінів Чупрун — писали — був простенький чоловік, у Солєнка знову ж він лише з вигляду простий чоловік, а добре все розуміє. Прирівнюючи Щепкіна до славного російського актора Сосницького в ролі Горюхого, критик Аверкієв писав, що Щепкін був переважно комік і тому в нього Горюхого був простакуватий і боягуз; Сосницький — як характерний актор — створював більше стриманий образ. Інший свідок каже, що Щепкін — залежно від своєї суто побутової школи, від свого південного темпераменту, дискусії, постаті, голосу — дав провінціального урядовця, пройдиства, гультая й шахрая, який чудово вмів знайти одну — дві майже трагічні ноти і справляв ними величезне враження. Наприклад слова: „Не губіть! Жінка, діти!“ — він говорив зі слезами в голосі, з нещасливим виразом обличчя. Підборіддя йому дрижало і здавалось, що він ось-ось за-

плаче. Був навіть момент, коли шкода було цього шахрая. Великим вкладом праці і вродженим талантом Щепкін дав надзвичайно багато нашій сцені. Його справедливо вважають основоположником реалістичної школи виконання на українській і російській сцені. Незабутне враження викликала його поява на сцені. Його ім'я — побіч Карпа Солєнка і Марка Кропивницького — це височина і слава тодішнього нашого театру. Теж у приватному житті був Щепкін знаменитою товариською людиною, про що дуже виразно говорить його приязнь з Шевченком, який виготовив великий мистецький портрет і який високо цинив сценічний талант Щепкіна, називаючи його чарівником-вохвом (у вірші: „Заворожи мене, вохве, друже сивоусий“, присвяченому М. С. Щепкіну).

(от).

„МИ Й ВОНИ“

(Довідання зі стор. 2-го)

Зрівноважили, сціпили. Ця обставина заставляє нас, щоб ми прикладно ділом виявляли нашу настанову. А то вже підглядають давні тушні українці, що в нас стоять вчинки деяких у розбіжності з голошеними гаслами. Прикрим досвідом прозвучали прилюдні заміти в часописах, що нові українські американці нерозумно беруть участь у перекладених збірках, або — що ця участь дуже непереконлива, не вишарпана. Треба нам мати на увазі, що заяв давніх українців, мовляв — „ми вже досить надавали“ — могли б рахувати коли не на виправдання, то бодай на деяке вирозуміння. Вони ж давали вже тоді, коли самі мали менше від деякого з нас. За те ми, що вважаємо їх осяги самозрозумілими й користуємося ними як підставою у наших починах, все таки повинні подумати, відки й яким чином це все вляглося. Маючи це на увазі, ми мусимо коли не перевищити, то бодай наслідувати наших попередників і дорівнювати їм. На це буде незабаром особлива добра нагода: Конгресовий Комітет буде здійснювати ідею національного датку, який має покривати всі видатки теперішнього національного запотребування. У часті нових українських американців у тій акції мусить відповісти нашій поголовній чисельності. В цій вирішній добі настануть великі потреби, що поглотять багато гроша, що його можемо дати — тільки ми.

Є й деякі інші, на око дрібні недомогання, що звертають на себе увагу американських українців, що можуть навіть спричинити поглиблення й поширення щілини. Вказати б хочби на те, що деякого неміло вражає, коли новий американський українець має гроші на купно польського, а не має свого часопису. Запримчивують же й те, що наша нова мода живе все ще майже відокремлено від української мо-

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ“

Пожертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи“, потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Листа: ч. 41.

Віддає:	Жертва:	Віддає:	Жертва:
113 Nestor Corchock	2.00	113 Nestor Corchock	2.00
116 Михайло Скурник	2.00	116 Михайло Скурник	2.00
116 Михайло Горбат	2.00	116 Михайло Горбат	2.00
127 Петро Стахін	2.00	127 Петро Стахін	2.00
130 Василь Красевський	1.00	130 Василь Красевський	1.00
133 Телєвк Панько	2.00	133 Телєвк Панько	2.00
145 Филип Назарук	2.00	145 Филип Назарук	2.00
158 Анна Шеремета	2.00	158 Анна Шеремета	2.00
204 Палло Новалиський	5.00	204 Палло Новалиський	5.00
204 Катерина Морган	2.00	204 Катерина Морган	2.00
219 Жукович Іван	2.00	219 Жукович Іван	2.00
252 Олександра Гисара	2.00	252 Олександра Гисара	2.00
254 Андрій Стажок	2.00	254 Андрій Стажок	2.00
280 Писф Бандуровський	2.00	280 Писф Бандуровський	2.00
361 Олександра Калюк	5.00	361 Олександра Калюк	5.00
383 Василь Пухта	2.00	383 Василь Пухта	2.00

ВІСНОВИ.

В числі 267 часопису „Свобода“ з дня 16 листопада 1949 р. появилася Комунікат з наряд Пан-Американської Укра-

ді родженої в Америці (очевидно — не враховуючи шкільної молоді). Молодь наша будучність. Це голосимо й у це віримо, бо так воно дійсно і є. Тому батьки мусять настоювати на те, щоб молоді безумовно якнайтісніше об'єднувалися не тільки в забавах, танцях, але й у поважній діяльності. Є на що об'єднуватися тим, що мають стати нашими переємниками.

Ці слова треба вважати тільки за пригадку. Якщо будемо пам'ятати на те, яке велике й важке завдання ми маємо тут виповнити для звільнення й у самостійності України, то зникне поділ на „ми й вони“. Бо ми мусимо бути завжди всі єдині, — не почиймось на казі, але з власної доброї волі й ясного розуму.

інської Конференції, що відбулася в Нью Йорку в днях 8—9 листопада б. р.

Стилізація того Комунікату в справі поширення політичної діяльності ПАУКонференції в деяких кругах дала привід до мильної інтерпретації відносно компетенції ПАУК і УНРади. Для правильного представлення повищої справи висноємо, що слідує:

Поширення політичної діяльності ПАУК не має ніяк на цілі обмежити круг діяння У. Н. Ради, або перебрати на ПАУК до неї належні функції провадження української вільної справи. Справа переселення чи розселення членів УНРади не може мати ніякого впливу на засадничі відношення ПАУК до УНРади, котре остає незмінним, згідно з рішенням Конференції ПАУК в Торонто в 1948 р. В тому дусі відбулись останні наради ПАУК.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода“.

УВАГА! — БРОНКС І ОКОЛИЦЯ!

УКР. ПРАВОСЛ. ГРОМАДА СВ. ВОСКРЕСЕННЯ
675 Іст 183 Стр., Бронкс 57, Н. Й.

—: влаштує:—

В НЕДІЛЮ, 1. СІЧНЯ 1950

в годині 6-їй вечір

Спеціальні фільмові представлення

на РОЖДЕСТВО ХРИСТОВЕ в 3-ох частинах

1. ДОН ВОСКО (життя св. Івана з Воско, від дитинства до старості в модерному світі).
2. РІЗДВИННА ПРОГРАМА (Selected Christmas Subjects).
3. РЕЛІГІЙНЕ І СОЦІАЛЬНЕ ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ.

Запрошуємо всіх друзів даної і новоприбулих українців з Бронксу і Нью Йорку та околиці до участі. Всіх сердечно вітаємо.

Комітет.

ТЕАТР-СТУДІЯ

під мистецьким керівництвом НОСІМІА ГРІНКА

В НЕДІЛЮ, 1. СІЧНЯ 1950

В ІШКІЛЬНИ САЛІ СВ. ЮРІЯ, 217 E. 6th ST. NEW YORK

Карло Гольдоні:

„ГОСПОДИНЯ ЗАЇЗДУ“

комедія на 3 дії — переклад М. Понеділка.

Постава — Олімпій Добровольської.

Оформлення сцени — Володимир Лисняка.

Початок у 8-їй год. вечора.

Квитки можна набутти у: Крамніці „Надія“, 76 E. 7th St.; Українська Кооператива, 76 E. 7th St.; Наш Базар п. Задоренського, 151 Ave. A; і в день вистави у касі театру від 5. год. пополудні.

УВАГА! — НЬЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ!

УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІ ВЕТЕРАНИ, НОСТ 7 йдучи на зустріч загальним побажанням українського громадянства Нью Йорку і околиць, заповідають другий

КОНЦЕРТ НАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ

під мистецьким керівництвом ГРИГОРІЯ КИТАСТОГО

НА ПОНЕДІЛОК, 2. СІЧНЯ 1950
(MONDAY, JANUARY 2, 1950)
в годині 8-їй вечір

В АВДИТОРІІ ВАНИНГТОН ІРВІНГ ГАЙ СКУЛ при Ірвінґ Плейс і 16 Стріт Нью Йорк Сіті.

Дохід з концерту призначений на Допомоговий Фонд Українсько-Американських Ветеранів.

Беручи до уваги, що білети на Концерт Капелі Бандуристів в Карнегі Голл в п'ятницю, 30-го грудня вже майже випродані і рахуючись з можливістю, що багато з наших громадян з будь-яких причин не зможе взяти участі в цьому концерті та що інші бажали б послухати концерту в інше місце, Українсько-Американські Ветерани, Ност 7, перебрали ініціативу у влаштуванні цього другого КОНЦЕРТУ, даючи широким колам нашого громадянства міста Нью Йорку і околиць можливість познайомитись з цєю незрівняною діяльною українського мистецтва, яку репрезентує Капела Бандуристів.

Білетів на цей другий концерт можна набутти: Club room of Ukr. Amer. Vets, 59 St. Mark's Place; Svoboda, 83 Grand St., Jersey City; Nasz Bazaar, 151 Ave. A., New York City.

УВАГА! БРОНКС, Н. Й. І ОКОЛИЦЯ!

НОВИМ ДЕННЯМ.

Подається до відома всім новоприбулим православним українцям, що починаючи від неділі, 1-го січня 1950, всі Богослуження в неділі й Свята будуть відправляти новоприбулі зі скитами українські православні священники в церкві св. Воскресення, 675 Іст 183 Стр., Бронкс 57, Н. Й. В неділі й свята Богослуження починаються від години 9-їй рано.

(Настирка-Велике Повечеріє з Всеночним в п'ятницю, 6-го січня, в 10. годині вечір). Нерушаний Комітет.

(Доїзд до церкви такий: Елеватором 3-їй Есено, або Восом 3-їй Есено до 183 Стр. і перейти чотирма блоками на схід, де знаходиться по лівій стороні вулиці Українська Свято-Воскресенська Церква).

КОНЦЕРТИ

Української Капелі Бандуристів ім. Тараса Шевченка
під мистецьким керівництвом ГРИГОРІЯ КИТАСТОГО

SYRACUSE, N. Y. І ОКОЛИЦІ! ПРИЙДІТЬ НА

КОНЦЕРТ

В ВІСТОРОК, дня 3-го СІЧНЯ (JANUARY 3, 1950)

в годині 8. вечора

В LINCOLN AUDITORIUM, Syracuse, N. Y.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ЧЕСТЕР, ПА.

Листопадове Свято.

Цьогорічне Листопадове Свято влаштувала українська прав. парафія Преч. Діви Марії дня 13 листопада з подвійною програмою: духовно-релігійною і світською. На панахиту в укр. правосл. церкві прибули всі: старше покоління і молодь, а теж наші брати з Європи. До панахиди стали: місцевий парох о. М. Федорович та о. сов. Т. Форостіт з Вілмінгтона. Співав новозорганізований мужеський хор, мелодійно і настроєно. Перед тетраподом устроєно символічну Стрілецьку Могилу, прибрану в зелень і квіти. По обох сторонах могили дівчата, тут роджені, в прегарних народних строях, за ними членими активного тут „Союзу Українок“. На переді прапори місцевих організацій в руках тут родженої молоді, вимовний символ тягости праці та змагань, що їх положило старше покоління.

Під кінець панахиди промовив місцевий парох на тему „Голос героїв із могили“. Кров народних мучеників, казав він, то найцінніший капітал народу, дорожчий від золота і самоцвітів. Тільки така

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Е. М. — Ту саму статтю „Польська з Англії“ вже нам надіслано давніше. Відповідь на це була подана в „Листуванні редакції“. На такі речі ми вже тепер не реагуємо в українських газетах, хіба час від часу забираємо ще голос, коли появляються такі статті, як та в шікаговській, польській газеті, на яку була відповідь у „Свободі“. Куди важніше, щоб українсько-польську проблему висвітлювали в американських газетах, а теж видавати англійською мовою серйозні публікації й книжки і там осперювати науково польські претенсії до українських земель, як теж доказувати фактами і цифрами, як поводитись поляки (влада й суспільність) на загарбаних Польщею українських землях.

ЧЕТВЕРТИЙ КОНГРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

(Продовження зі стор. 2-гої)

змінити місце життя і праці, він не має права вийти з колхозу. За тяжку працю селянин дістає мізерну оплату. Колись Сталін видав закон про те, що селянин має право тримати одну корову (знаючи, закон про сталінську корову) і той закон зчинив багато галасу, от, мовляв, як поліпшилось життя селян!

Селяни мали невеличкі городи коло садиби і могли щось посадити для себе особисто лише на тих клатках землі. Ні мануфактури, ні панщини, ні взути купити було майже не можливо, а як і можна, то по дуже дорогій ціні. Страшно було дивитися — які обідрані наші селяни, що колись славили своєю чепурністю та достатком.

Робітники теж жили дуже бідно. Для прикладу нагадаю, що перед війною некваліфікований робітник діставав на місяць 100-150 карбованців, (з яких 20-30% постійно відбирати на державні позички та податки) а ціни були такі: хліб 0.9—3.0 карбованців за 2 фунти, масло й сало по 25 карбованців за 2 фунти по твердій ціні, м'ясо: 4—12 карб. за 2 фунти, яблука 2—5 карб. за 2 фунти. Одежу взагалі було купити не легко. Здебільшого в крамниках було порожньо і доводилось десь їхати до великого міста, а там стояти в черзі. Ціни ж перед війною були такі: жіночі туфлі 100-200 карбованців, костюм чоловічий 600-800 карбованців, пальто жіноче або чоловіче теж 600-800 карбованців, а як гарне, то й більше. Жіночі сукні десь від 100 карбованців. Що ж могла собі купити проста робітниця?

Юридичне становище робітника було нелегке, бо він теж був рабом свого підприємства і не міг змінити місця праці. За спливання на роботу на 20 хвилин, або за покинення праці каралося термінами важкої совєтської тюрми.

В той же час експлуатація робітників була страшна. Проводилась вона під різними яриками, чи то, наприклад, „соціалістичного змагання“, тобто робітники всі змагаються, хто більше зробить, а тоді їм усім збільшують норми виробу і тим зрізують заробіток. Або, наприклад, „ударництво“. Коли знову ж робітники зобов'язуються „ударно“ працювати, тобто більше виробляти, а їм тоді підвищують норми. Були ще інші форми, з тою ж самою суттю.

Інтелігенти теж живуть надзвичайно бідно і працюють дуже багато. Живуть здебільшого тісно, ціла родина в одній кімнаті. Заробітку вистачає на бідненьке харчування, одягнені погано, меблі купують рідко, завжди перевтомлені, недоживлені. Про рефрижератори там і не чути. Не кажучи про приватні авта, які мають лише відповідальні комуністи.

Соціальне забезпечення хоч є, але явно не дотягує. Старі дістають пенсію, на яку годі прожити. Хворий дістає достатню допомогу лише перші місяці хвороби, а далі вже починаються такі „обрахування“, що я особисто, наприклад, як був тяжко хворий то по 6 місяців хвороби діставав 16 карбованців на місяць. Як ви згадете ціни, які я наводив, то уявите, як я на них міг жити.

(Дальше буде)

РАДІО

МОНТРЕАЛ, КВЕБЕК.

Концерт колядок і шедрівок.

Національний Хор „Україна“ при філії Українського Національного Об'єднання в Монреалі, під проводом проф. Нестора Городевенка, виступить по радіо з концертом колядок і шедрівок в неділю дня 8-го січня 1950 р., від години 3.30 до 4.00 пополудні за Станції CBM (Canadian Broadcasting Corporation). Снів буде можна чути по цілій Америці, Канаді й Європі.

Нью Бритен відсвятковано Роковини Листопадового Зриву. Панахиду по вправих героях відправив парох о. Ковальчик. По панахиді відбулась в церковній селі Святої Академії. Сцену прибрано святоч-но. Поодинокі хоріві точки під проводом п. Василя Романішина, і промова о. Ковальчика зробили на присутніх незастерте враження.

Гостинний виступ нашого оперового співака п. Льва Рейнарівича ще більше підняв святочний настрій. Його могутні „Гетьмани“ заволоділи душами і серцями. Програму свята доповнили дві деклямації, виголошені малими новоприбулими, Вірою і Оксаною Стасюк. Відспіванням українського національного гімну закінчено свято.

Із добровільних пожертв, зібраних на Академії, як також із урядової 19 листопада за-бави вислано до ЗУАДКомітету \$100 на допомогу скитальцям.

Учасник.

Чи Ви є вже членом Українського Народного Союзу? Якщо ні, то пам'ятайте, що Вам не можливо обійтись без забезпечення, а найкраще і найпевніше забезпечення дасть Вам Український Народний Союз!

ХВОРИ НА ШЛУНОК

ЗНАЙДУТЬ ПОЛЕЖКУ В ПОЗНАКАХ ХВОРОБИ, ШО ПОСТАЄ НА НАСЛІДОК НАДМІРНОЇ КИСЛОТНОСТІ (HYPERACIDITY)

ЗАЛІДНЕННЯ ТЕРПІТЬ — ЗАМІТНИЙ ЗАСІБ ПРОТИ НАДМІРНОЇ КИСЛОТНОСТІ

Нові надії на викування від надмірної кислотності, жажливо різних запалених шлунка, добудуться сьогодні в новому лікарстві, що має силу обмежити надмірність кислотності. Це нове лікарство, захи-вачі якого потверджують подиву-гідні наслідки, називається SUBTANIL і воно приносить по-лежку майже безпосередньо після того, як дістанеться до шлунка. Воно діє як магнет, абсорбуючи та не-втралізуючи надмірну кислотність. Чоловіки і жінки, які раніше хворіли на ці симптоми недуги, відчували жажливі болі в наслідок газів, згаги, блювання та інших познак надмірної кислотності, потверджу-ють тепер помітну полегшу після-уживання SUBTANIL. Лікарство продається з точною гарантією зпо-врот грошей.

Через спеціальну офіртуру, читачі цього часопису можуть дістати SUBTANIL по знижній ціні. Треба лише вислати це повідомлення до SUMLAR CO., Dept. A-226, 2700 CHURCH AVE., BROOKLYN 26, N. Y. і дістанете дві \$3 пакети за \$5, отже \$1 знижка як звичайна ціна. Не по-силайте жадних грошей. Заплатіть поточарів при відборі.

Ім'я _____
Адреса _____
Місто _____ Крейт _____

ЗБОРНІ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ГЕМСТЕД, Л. АН. — Тов. Укра-їнська Запорозька Січ, від 327, по-відомляє членів і членів, що річні збори відбудуться в суботу, 31-го грудня, в год. 7:30 ввечір, в галі парадній, 709 Фронт ул. Кожен член і члениця повинні явитися на ці збори, бо будуть важні справи до поладження. Буде звіт контр-уряду за останні 6 місяців і вибір уряду на 1950 рік. Просимо всіх 30 нових членів прийти на ці збори. Коли маєте знайомих, приведіть їх на збори і випишіть до У. Н. Союзу. — За уряд: І. Душенчук, предс.; Т. Багріч, кас.; М. Кирич, секр.

ПОНІСТАВН, О. — Тов. ім. О. Басараб, від 348, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 1 січня, в годі 5. пополудні, в церковній галі, 526 W. Rayen Ave. Просимо всіх членів взяти участь у річних зборах та ви-вирядити залегли членські вкладки. Буде річний звіт і вибір уряду на 1950 рік. — За уряд: Барвара Ду-бас, предс.; Йосифина Стахура, кас.; Марія Періг, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Повідомляємо всіх членів і членів Тов. Запо-розька Січ, від 388, що річні збори відбудуться в неділю, 1 січня, в 2. год. пополудні, в У. Н. Домі, 4-ї Ворт ул. Просимо прийти на ці збо-ри, щоб хоч раз в рік зійтися почути звіт заряду і контр. комісії за 1949 рік і поладити важні справи. Про-симо нових членів прийти на збори. Приведіть своїх знайомих наз бори, щоб випишіть їх в члени. — За у-ряд: М. Васильовський, предс.; Е. Воловняк, секр.

Чотири роки МУРУ.

(Докінчення зі стор. 2-гої).

Обійник закликає всіх, що виступили з об'єднання, повер-нутись до нього назад, всіх тих, що не були його членами, а можуть ними бути, негайно ними стати. Бо ми всі літера-тори тут на новому місці ма-ємо досить морочливі і не лег-кі завдання. Мусимо організу-вати моральні і матеріальні можливості нашої праці, а для того у цих умовах не вистає сил одиниць чи малих груп. На це ледве стане наших всіх сил. На нашу думку, ми, укра-їнські літератори, у цих нових умовах наберемо лише тоді справжньої, нам належної ва-ги і значіння, коли ми станемо саме такою одною, великою, суцільною і солідарною ор-ганізованою силою. І це варто було б поширити не лише на самих літераторів, а на всі на-ші мистецькі об'єднання, на зразок того, як це вже зарисо-вувалося було в Європі.

Обійник ще нагадує, що найбільше наших творчих сил зараз скупчено в Нью Йорку і околних. Було б бажано, щоб там заіснувала нова наша управа і тому добре було б вибрати до проводу людей, що там знаходяться, яких ми, гадаємо, всі добре знаємо.

Мурові! За нами чотири роки організаційної і творчої роботи на чужині. На бік особисте, дрібне, зайве! Прямо-мо далі спільно дружньо, творчо — крок у крок. Цього вимагає від нас гідність і честь тих, що мають продовжувати діло великого Шевченка, Фран-ка, Лесі Українки. Ми б ніяк себе не виправдали в майбут-ньому, колиб ми не були сві-домими свого завдання до кінця.

ПІДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ... КУПИТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕ „ПЕНРОЛ СЕВІНГ“!

НЮ ЙОРК, Н. П. — Українське Запомог. Бр. св. Володимира, від 130, повідомляє своїх членів і членів, що річні збори відбудуться в суботу, 31 грудня, в годі 8. ввечір, в дошній салі парадній св. Юра, 217 Е. 6-та вул. Обов'язок всіх чле-нів прийти на ці збори, вислухати звіт уряду з цілого року та вибрати уряд на 1950 рік. Просимо прийти на час, щоб не затягати доп ізн. — За уряд: І. Маркія, предс.; Г. Лучанко, фін. секр.; М. Кравчук, кас.; І. Серединський, рек. секр.

МЕНВІЛ, Р. АН. — Збори Тов. ім. М. Драгоманова, від 181, відбудуть-ся в неділю, 1 січня, в годі 2. пополудні. Обов'язок всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на означений час, бо будуть важні справи до обговорення і поладо-ження. На минулих зборах уряд на 1950 рік зівстав перевибраний той самий, тож позамісцеві члени хай присилають свої вкладки до секре-тарі на ту саму адресу. — І. Ю. Я-сінчук, предс.; П. Тиник, кас.; Г. Шевчук, рек. секр.; П. Ланчинський, фін. секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Бр. св. Арх. Михайла, від 142, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що на річних зборах 10 грудня вибра-но такий уряд на 1950 рік: А. По-лячук, предс.; П. Пітула, заст.; П. Остапчук, фін. секр.; М. Маркович, кас.; С. Погоранич, рек. секр.; контр. комісія: Д. Гнатюк, П. Піту-ла, К. Зелінка; надз. хворих: І. По-ляничак і М. Лабунський; капітан: Г. Закопчени; тростіс: Е. Мамчак і Д. Фортун; хор: Ю. Поляничак. Репр. А. Поляничак до У. Н. Дому, а до Центр. Комітету: Р. Слободян, П. Остапчук і А. Поляничак. Збори відбуваються в 2-гу суботу по пер-шій. Наступні збори відбудуться 14. січня, в год. 7:30 ввечір, в У. Н. До-мі, 214 Фултон ул. — П. Остапчук, фін. секр., 444 Franklin St., Elizabeth.

Дрібні Оголошення

УКРАЇНСЬКИЙ МІД (від скитальця). Ліповий, сегоріч-ний, лясний. 1 кварта \$1.00. Коли за-мовляєте 2 кварта пошту оплачує сам.

STEFAN NAYDA 28½ N. Division St., Auburn, N. Y. (Оголошує лиш цей тиждень)

Пошуку

„ВІНДОКЛІНЕРА“

до роботи. Добра платня. Прошу голоситись на адресу:

AMERICAN WINDOW CLEANING CO., 194 College Street, Burlington, Vermont.

ВЕЧІРНІ ОСВІТНІ КУРСИ В НЮ ЙОРКУ.

710 E. 9th St. (вівторок, п'ятни-ца, субота у вечірніх годинах) оголошують вписи на зимовий квартал до відділів:

1) англійська мова для стар-ших, 2) українська мова та історія для дітей, 3) українська література та історія для юна-ків, 4) матуральний курс, 5) заочний матуральний курс.

Адреса для писем: Kysilew-skyj, 89 Clinton St., New York 2, N. Y.

ЗА \$2.00 ВИСИЛАЄМО 5 КАЛЕНДАРІВ

„ПРАКТИЧНИЙ КАЛЕНДАР“

НА 1950 РІК

ВИДАННЯ ІВАНА ТИКОРА

Він має 128 сторінок друку на гарному папері. Книжечковий формат. На його зміст крім календарів останніх місяців 1949 р. і цілого на 1950 р., складається ряд дієсно практичних і вартісних відомостей: як: історія України в датах, окремий розділ присвячений річниці виступу УСР до боротьби з Москвою, зі стрілецькими пі-снями і нотами, — постійні приписи, — лікарські поради, — мі-німи і ваги, — поштові приписи, — тепловір, — адреси українських установ і газет у цілому світі, — крім цього веселий куток і багато-багато інших практичних та цікавих новин.

В Календарі є докладний прекрасний образець з надписом: „МАРІС МАТИ БОЖА ЗАХИСТИ НАС НА ЧУЖИНІ“

ЦІНА КАЛЕНДАРІВ: в ЗДПА і в Канаді \$0.50.

Жадайте Практичного Календаря у всіх українських книгарнях або замовляйте його безпосередньо на нас:

Видавництво приміщено у Вінніпегу при 834½ Main St.

І. ТУКТОР, PUBLISHER, P. O. Box 3597, Winnipeg, Man., Canada.

ПОШУКУВАННЯ

ЮРКО РАШКОВЕЦЬКИЙ пошу-кує ГРИЦЯ ВОЙЧУКА, сина Матія (або Івана) Войчука, зі села Глуш-ків, пов. Городецька. писати до: JOSEPH KOROL 257 Seymour St., Auburn, N. Y.

БОРИС ГРИГОРІЙ пошукує ГНА-ТА І ЕФРУЗІНУ ДЗВІРИШИНІ з села Липиці, пов. Рогатин. Хто знає про них, або вони самі, прошу пи-сати на адресу: ЗАХАРКІВ МИХАЙЛО 278 E. 3rd St., New York 9, N. Y.

Пошукує свого брата ПЕТРА ВО-РИСЮКА з села Присіці, повіт Зборів, котрий вийшов до Америки 1949 року через ЗУАДК до Lexing-тон, Virginia. Хто про него знає, або він самий, голоситись.

MARIA BANIJ 1700 Wharton St., Pittsburgh 3, Pa.

ПЕТРО КАЛІНЧУК пошукує ТИМ-ЧИШИН ФІЛЬКУ з села Ношняків-ка, пов. Станіславів, котра дівка-ла в 1921 році до Америки. Хто про неї знає, або вона сама, прошу зго-лоситись на адресу: PETRO KALYNCHUK c/o Mr. F. F. Carr, Appomattox, Va.

ШВЕЦЬ КАЗИМІР, син Стефана і Єлисавети Салаган, з села До-вжанка, повіт Тернопіль, шукає ті-тотих сестер НАСТІ НАЦІОНІКІ І ГАНЬКІ ВАЛАНДИР. Хто про них знає, або вони самі, прошу зго-лоситись на адресу: SZEWCOW KAZIMYR (22C) D. P. Camp Kuhberg Bad Kreuznach Fr. Zone, Germany.

Пошукує МИХАЙЛА АРТЕМОВИ-ЧА БІВУШЕНКА, Чернігівського Округа, Отошської волості, села Сизька. Пошукує FEDCHENKO HRYHORIJ Leipzig bei Geunzburg D. P. Camp, Bl. 28, Zim. 5 U. S. Zone, Germany.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІ-ТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

Професійні Оголошення

Dr. S. CHERNOFF 223 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.) N. Y. C. — Tel. GRamercy 7-7697. Острі й довготривалі недуги чолові-ків і жінок. Шкірні. X-Ray. Роздута-жм лікуємо без операції. Переводи-мо аналізи крові для суприжних до-зволів. — Офісові години: Шкоди від 10 рано до 7 ввечір. В неділю від 11 рано до 1 пополудні.

EVERgreen 3-4416-4450

Maple Coal & Coke Co.

anthracite FUEL OIL bituminous OIL BURNERS

SALES & SERVICE 72-74 Box Street BROOKLYN 22, N. Y.

Deliveries to Brooklyn, Queens & Manhattan.

Українське підприємство ФЕДЬКА КУДІАК

Comfortable air conditioned

Lytwyn & Lytwyn

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS 801 SPRINGFIELD AVENUE, NEWARK, N. J. and IRVINGTON, N. J. Essex 5-6555

OUR SERVICES ARE AVAILABLE ANYWHERE IN NEW JERSEY

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похороном в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET NEW YORK CITY Tel. ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPPEL 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.) Bronx, N. Y. Tel. MEtrose 5-6577

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

займається похороном в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET NEW YORK CITY Tel. ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPPEL 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.) Bronx, N. Y. Tel. MEtrose 5-6577

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer. 437 E. 5th St., NEW YORK CITY Dignified funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7661.

ТАРЗАН, ч. 2248. Битва примітивних сотворінь.

Коли Тарзан спотикнувся, велетень-звір спричинив його упадок.

Однаке з котячою швидкіс-тю Тарзан викотівся на бік.

У міжчасі, заки напасник о-бернувся, Тарзан став на но-ги...

...і два первісні сотворіння змирилися очима в костюма-ми вистелений загороді.